

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. október 14.

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2015. október 14. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Kelet civilizációihoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

Melyik ókori keleti civilizáció kulturális örökségéhez tartoznak a források? Írja a térképen látható civilizációk helyszínének sorszámába közül a megfelelőt a forrásokhoz a pontozott vonalra! Három sorszám kimarad.

Az ókori keleti civilizációk térképe

a) „A konfucianusok nem a jelent tekintik vezérükül, hanem a múltat tanulmányozzák, hogy ezzel lejárassák a mai időket, és a nép közt kétséget és nyugtalanságot keltsenek [...] javaslom ezért, hogy a levéltárosok Csin évkönyveinek kivételével égessék el az összes krónikákat.” (Li Sze)

.....

b) „Sarrukin vagyok, erős király, Agade [Akkád] királya. [...] Városom Azupiranu, mely a Purattu [Eufrátesz] partján fekszik. Enitum, az anyám, fogant engem, megszült engem titokban, sásból való kosárba helyezett, szurokkal zárta le fedelét. A folyóba vetett engem, mely nem lepott el, elsodort engem a folyó, Akkihoz, a vízmerítőhöz vitt.” (Sarrukin legendája)

.....

c) „A legünnepelesebb bebalzsamozást a következőképp végzik: először az orrlukakon keresztül görbe vassal kiveszik az agyat, egy részét így húzva ki, a többit pedig beöntött gyógyszerekkel; azután egy éles aithiopiai kővel föl vágják a lágyékot, és kiveszik az összes beleket. [...] Ezután nátronnal bevonják és hetven napra elrejtik; tovább nem szabad bevonva hagyni.” (Hérodotosz)

.....

d) „Brahma saját testrészeiből teremtette az egyes kasztokat. Fejéből a brahmanákat, kezéből a ksatrijákat, derekából a vaisjákat, lábából a sódhrákat. A világrend fenntartása érdekében azok számára, akik fejéből, kezéből, derekából és lábából kerültek elő, külön-külön hivatást állapított meg.” (Manu törvényei)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

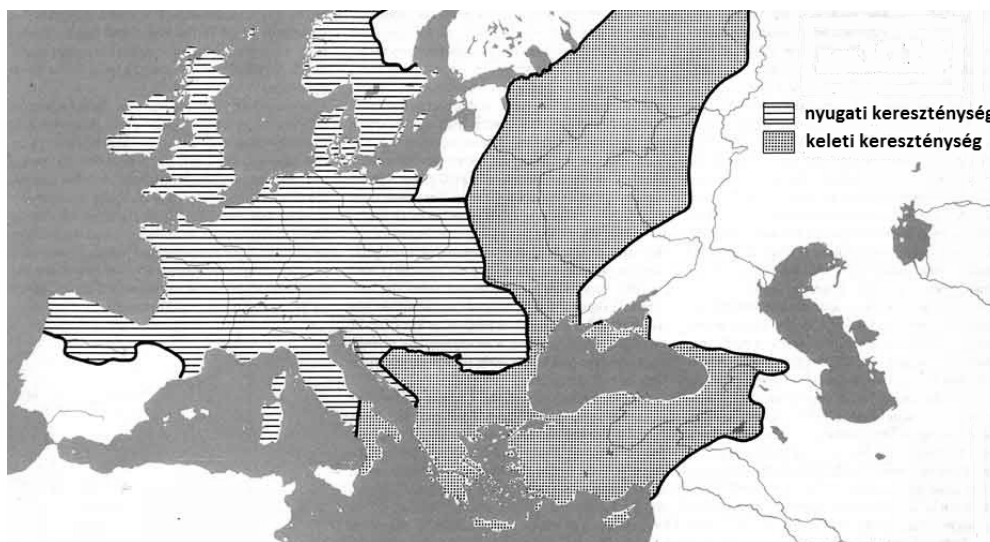
Melyik ókori keleti civilizációra igazak az állítások? Írja a térképen látható civilizációk sorszáma közül a megfelelőt a táblázatba! Egy helyre egy sorszám kerüljön.

Állítás	Civilizáció sorszáma
e) Tartósan kialakult a monoteizmus.	
f) Egy vallásalapító a vágyakról való lemondásban látta a születési alapú társadalomszerkezetből is fakadó szenvedés ellenszerét.	

3 pont

2. A feladat a nyugati és a keleti kereszténységhez kapcsolódik. Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

„Amikor a szlávok [morvák] fejedelmükkel együtt megkeresztelkedtek, Rasztiszláv, Szvjatopolk és Kocel [fejedelmek] e szavakkal fordultak Mihály császárhoz: »Országunk megkeresztelkedett, de nincs mesterünk, hogy prédikáljon nekünk, tanítson bennünket és magyarázza a szent könyveket. Nem értjük sem a latin, sem a görög nyelvet [...] Küldj hát hozzánk olyan mestereket, akik meg tudják magyarázni nekünk a szent könyvek betűjét és szellemét.« Ezt hallva Mihály [...] összegyűjtötte bölcseit, [...] és a bölcsek ezt mondták: »Van Thesszalonikában egy Leó nevű férfi, ennek fiai jól tudják a szláv nyelvet, két fia járatos a tudományokban [...]« Ezek megérkezve megalkották a szláv ábécé betűit és lefordították az Apostolok cselekedeteit meg az Evangéliumot.” (Középkori krónika)

Európa térképe a XI. században

a) Melyik állam uralkodójához fordultak a fejedelmek? (0,5 pont)

.....

b) A kora középkori egyház milyen sajátosságára utal az, hogy a fejedelmek vallási kérdésben a császárhoz küldték követeiket? (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Magyarázza meg saját szavaival, miért a görög és a latin nyelv ismeretének hiányát hangsúlyozzák a követek? (1 pont)

.....

d) Ki a szövegben említett két fiú? (Elemenként 0,5 pont)

.....

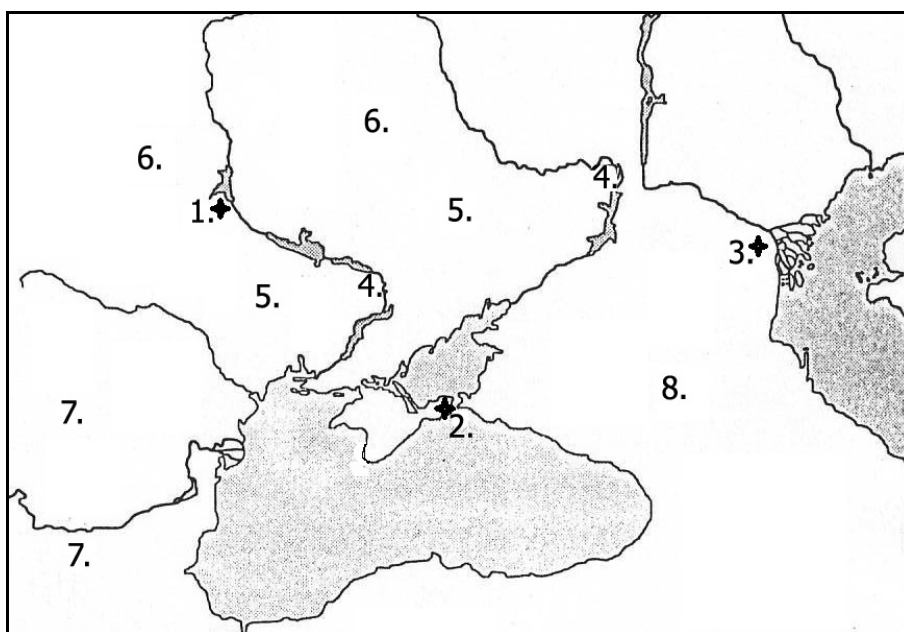
e) A kereszténység melyik irányzatához csatlakozott a szövegben említett fejedelmek által uralt terület a XI. század után? (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

**3. A feladat az etelközi magyarság életmódjához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„Sátraik vannak, és együtt vonulnak a sarjadó fűvel és a zöld vegetációval. Bárhova is mennek, együtt utaznak egész rakományukkal és raktárjukkal, [...], a sátrakkal és az állatokkal. [...] Egyik határuk a Bizánci-tengert éri, amelybe két folyó ömlik. [...] Lakhelyeik e két folyó között vannak. Amikor eljönnek a téli napok, mindegyikőjük ahhoz a folyóhoz húzódik, amelyikhez éppen közelebb van. Ott marad télire és halászik. A téli tartózkodás ott alkalmasabb számukra. [...] A magyarok [...] állandóan legyőzik azokat a szlávokat, akik közel laknak hozzájuk. Súlyos élelmiszeradókat vetnek ki rájuk, és úgy kezelik őket mint foglyaikat. [...] Megmegrohanják a szlávokat és oroszokat, és addig mennek a parton, amíg a bizánciak országának egy kikötőjéhez nem érnek, amelynek Kercs a neve. [...] Amikor a magyarok Kercsbe érnek, az elébük menő bizánciakkal vásárt tartanak. Eladják nekik a rabszolgákat, és vesznek bizánci brokátot, gyapjúszőnyegeket és más bizánci árukat.” (Ibn Ruszta és Gardízi leírása)

A kelet-európai sztyeppe

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Azonosítsa a vaktérképen a szövegben szereplő helyszíneket! Írja a megfelelő sorszámokat a táblázatba! Egy sorba egy sorszámot írjon! Négy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Helyszín meghatározása	Sorszám
a) A magyarok nyári szállásai.	
b) A magyarok téli szállásai.	
c) Kercs, bizánci kikötőváros.	
d) A keleti szláv szállásterületek.	

e) Mivel magyarázható, hogy a „magyarok ... állandóan legyőzik ... a szlávokat”?
(1 pont)

.....
.....

3 pont	
--------	--

4. A feladat a XVI–XVII. századi nagyhatalmi konfliktusokhoz kapcsolódik.

Melyik uralkodócsaládok voltak résztvevői a képekhez kötődő konfliktusoknak? Írja a megfelelő uralkodócsalád nevét a képek mellé a pontozott vonalra! A megadott lehetőségek közül válasszon! Egy nevet több helyre is írhat, és nem minden név köthető a konfliktusokhoz. A pontozott vonalak száma jelzi, hány nevet kell beírnia! (Elemenként 0,5 pont.)

Az uralkodócsaládok: Habsburg, Jagelló, Tudor, Valois (francia)

a)

Az ütközet emlékére kiadott érem felirata: Flavit et dissipati sunt 1588 (Rájuk fűjt [az Isten], és széjjelszórta őket).

.....
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b)

A XIX. századi rajz az 1525-ben Itália birtoklásáért vívott legjelentősebb csata híres jelenetét ábrázolja: a vesztes király megadja magát a győzteseknek.

.....

.....

c)

A korabeli metszet a textiliparáról is híres, pénzügyi központnak számító város 1576-os kifosztását, a polgárok menekülését ábrázolja. A város soha nem nyerte vissza jelentőségét, szerepét a tőle északra fekvő protestáns tartományok egyik nagyvárosa vette át.

.....

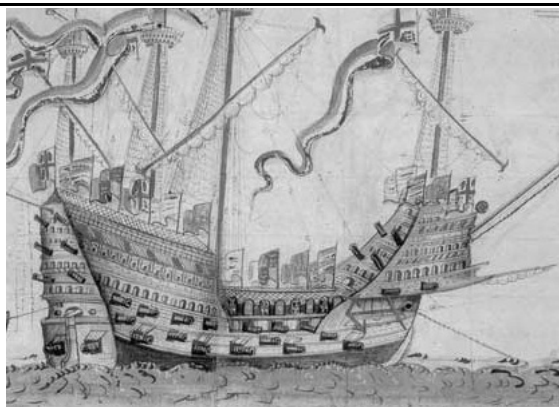

d)

A korabeli rajz a háború kirobbanását előidéző prágai jelenetet ábrázolja. A kezdeményezők vallási és rendi sérelmeiket akarták megtorolni, két évvel később azonban vereséget szenvedtek.

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e)

A korabeli rajz a háborút indító fél egyik hajóját, a Mária Rózsáját ábrázolja, mely még az 1545-ben vívott csata kezdetén elsüllyedt. Az összecsapás oka az volt, hogy a háborút indító fél felelevenítette igényét az országa által 1453-ban elvesztett területekre.

.....

.....

4 pont

5. A feladat a XVII. századi magyar rendi és vallási törekvésekkel kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

„És hogy ezutánra, főképpen az ország közönséges gyűlésein és ennek fontos tárgyalásain, senki a vallásügyet [...] büntetlenül napirendre ne hozhassa, [az uralkodó] kegyelmesen megállapította és komolyan elhatározta, hogy az ilyen nyugtalankodók és új dolgok után kapkodók ellenében, a felséges néhai magyar királyoknak decretumaiban és cikkelyeiben megszabott büntetés szerint azonnal eljárjanak és azokat másoknak való példaadás végett múlhatatlanul megbüntessék.”
(Az 1604. évi XXII. törvénycikk)

„[A többi sérelem] talán elviselhető lett volna, ha a legutóbbi [az 1604. évi] országgyűlésen az országglakosok ellenére a többi törvényhez csatolt utolsó törvénycikk alapján a legutóbbi napokban Barbiano Jakab János, Belgiojoso grófja, a császár magyarországi főkapitánya, ez a rosszindulatú ember, meg nem kezdte volna az igaz és tiszta keresztény vallás üldözését.” (Lippay Balázs és Némethy Balázs hajdúkapitányok kiáltványa)

„Ami tehát a vallás ügyét illeti: erre nézve most a közönséges végzések, sőt még az ezerhatszáznegyedik évi legutolsó [XXII.] törvénycikkely sem állván ellent, miután ez az országgyűlésen kívül és az országglakók beleegyezése nélkül volt hozzáadva és ezért el is törlik, elhatározták: A karokat és rendeket, akik csak Magyarország határain belül élnek, [...] az ő vallásukban és hitükben [az uralkodó] soha és sehol megháborítani nem fogja, sem mások útján háborgatni és gátoltatni nem engedi.”
(A bécsi béke pontjaiból, 1606)

a) Miért váltott ki felháborodást a magyar rendekből az 1604. évi XXII. törvénycikk tartalma? Fogalmazza meg saját szavaival! (1 pont)

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Miért váltottak ki felháborodást a magyar rendekből az 1604. évi XXII. törvénycikk keletkezésének körülményei? Fogalmazza meg saját szavaival! (1 pont)

.....

.....

c) Nevezze meg azt a felekezetet, amelyet a második forrás „igaz és tiszta keresztény vallásnak” nevez! (0,5 pont)

.....

d) Nevezze meg azt a személyt, aki az elégedetlenség nyomán kirobbant felkelés élére állt! Keresztnevet is írjon! (0,5 pont)

.....

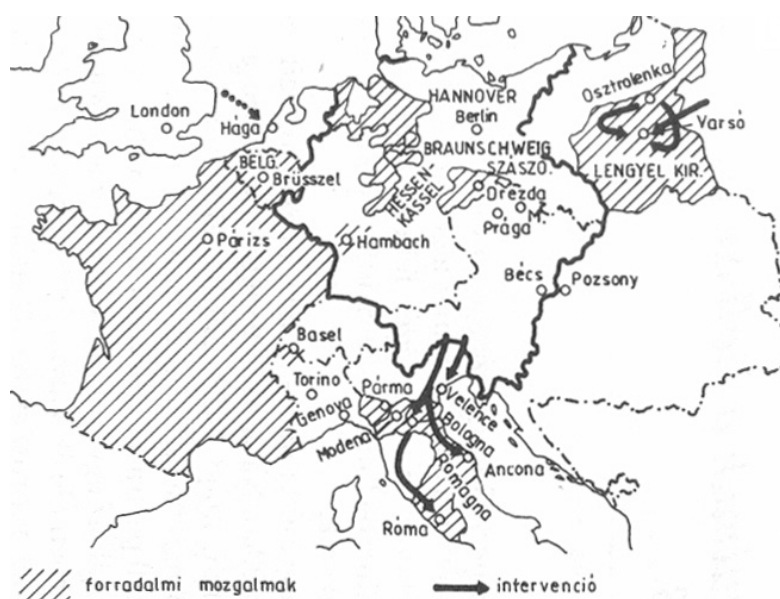
Döntse el a bécsi békéből idézett részlet alapján, hogy igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások! Tegyén X jelet a megfelelő oszlopba! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
e) Az uralkodó engedett a rendek követeléseinek.		
f) A békeszerződés Magyarország összes lakosának biztosította a szabad vallásgyakorláshoz való jogot.		

4 pont	
--------	--

6. A feladat a bécsi kongresszus nyomán kialakult nagyhatalmi együttműködéssel kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Forradalmak Európában

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) A térképen jelölt forradalmi mozgalmak mindegyike ugyanabban az évben robbant ki. Melyik volt ez az év? (1 pont)

.....

b) „Ha bármely állam bármilyen más [forradalmi állapotban lévő] állam közelségét veszedelmesnek fogja tartani, először rábeszéléssel, ha szükséges fegyverrel fog föllépni.” (Határozat, 1820)

Nevezze meg azt a szövetséget, amely az idézett határozatot hozta! (1 pont)

.....

c) Nevezzen meg két nagyhatalmat, amely tagja volt ennek a szövetségnek! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

d) Nevezze meg a térkép vázlat segítségével azt az államot, amelyik sikeres forradalom révén kivívta függetlenségét! (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

**7. A feladat a reformkori Magyarország gazdaságával kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Véleményem szerint a fő baj: vízhiány és zátonyok, és a fő szükséglet: parti utak (teherhajók vontatására a legnehezebb szakaszon). [...] A [szorosig] felfelé, úgy tűnik nincs nehézség nagyobb hajók, különösen gőzhajók számára. [...] A [szorostól] lefelé tengeri hajókkal bizvást lehetne a Fekete-tengerhez leúszni, sőt még Pesttől is, ha a [szorost] szabályoznák.” (Széchenyi István: Napló, 1830)

B) „Tengerhez, magyar, homokod porából s fekete sarad ragadalmából.” (Kossuth Lajos, Hetilap, 1846)

C) „Az egyes kereskedővárosok és -vidékek, vagyis az egész Magyarország belkereskedése [itt] összpontosul. E hirtelen emelkedő [értsd: fejlődő] város csaknem az ország közepén, Európának egyik majd legnagyobb folyóvize mellett feküdvén, [...] az ország belső kereskedését igen természetesen magához vonzza.” (Fényes Elek: Magyarország leírása, 1847)

a) Az A) betűjelű forrásban szereplő megállapítások egy konkrét kezdeményezésre ösztönözték Széchenyit. Nevezze meg a forrásban említett szorost! (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) A B) betűjelű forrásban szereplő felszólítással Kossuth egy vasútvonal megépítése mellett érvelt. Nevezze meg azt a kikötővárost, amelyiket a vasútvonal (Magyarország központi területeitől távolabbi) végpontjának javasolt! (0,5 pont)

.....

c) Nevezze meg azt a várost, amelyikről a C) betűjelű forrás szól! (0,5 pont)

.....

d) Az A) és a B) betűjelű forrásokból a kereskedelem fejlesztésének egy közös célja olvasható ki. Fogalmazza meg röviden ezt a törekvést! (1 pont)

.....

.....

e) Az A) és C) betűjelű forrás ugyanannak a kereskedelmi útvonalnak a jelentőségére utal. Melyik volt ez a kereskedelmi útvonal? (0,5 pont)

.....

3 pont	
--------	--

8. A feladat a XX. század elejének a Közel-Keletet érintő gyarmatosító és függetlenségi törekvéseihez kapcsolódik.

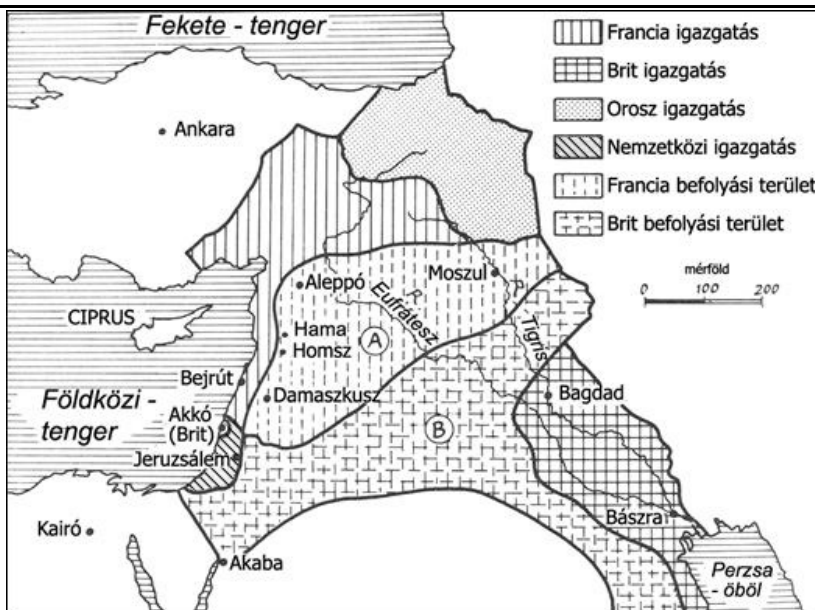
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Döntse el az állításokról a források és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

A) „Szíriának a damaszkuszi, homszi, hamai és aleppói körzetektől nyugatra fekvő része nem mondható tisztán arabnak, és ezért ki kell emelni ezeket a megígért határok közül. A fenti módosítással [...] elfogadjuk ezeket a határokat azon területekre vonatkozóan, melyek esetén Nagy-Britannia szabadon dönthet szövetségesének, Franciaországnak az érdeksérelme nélkül [...] Nagy-Britannia kész elismerni és támogatni az arabok függetlenségét a mekkai serif [az iszlám szent helyeit őrző vallási vezető] által javasolt határokon belül.”

(McMahon egyiptomi brit kormányzó levele, 1915)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

B) Az ún. Sykes–Picot-egyezmény (brit-francia egyezmény) térképe, 1916

C) „Őfelsége kormánya jóindulatúlag tekint a zsidó nemzeti otthon megteremtésére Palesztinában, és minden tőle telhetőt megtesz e cél elérésének elősegítésére, miközben világosan kell látnunk, hogy semmi sem csorbíthatja a Palesztinában fennálló nem zsidó közösségek polgári és vallási jogait, illetve a bármely más országban élő zsidók jogait és politikai státusát.”
(Balfour brit külügyminiszter nyilatkozata, 1917)

D) „A [McMahon-] levelet úgy idézik [az arabok], mint ami megígéri a mekkai serífnek egy olyan arab állam elismerését, melynek határait ő maga jelöli ki. De ezt az ígéretet abban a levélben azzal a fenntartással tették, hogy a leendő állam területe nem tartalmazhatja többek között Szíriának a damaszkuszi körzettől nyugatra fekvő részét. Őfelsége kormánya mindig úgy vélte, hogy ebbe bele kell érteni a bejrúti vilajet és a jeruzsálemi szandzsák területét. Így a Jordántól nyugatra fekvő Palesztina egészét nem érinti Sir Henry McMahon ígérete.”
(Churchill brit gyarmatügyi miniszter ún. fehér levele, 1922)

Állítások	Igaz	Hamis
a) Nagy-Britannia a saját befolyási övezetében ígért nemzeti otthont a zsidóságnak.		
b) A nekik ígért területek határaitól vita támadt a zsidók és az arabok között.		
c) Nagy-Britannia Franciaország rovására ígért területeket a független arab állam számára.		
d) Az antant a nemzeti önrendelkezés elvére is hivatkozva osztotta fel a térséget.		

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

e) Melyik állam területéhez tartozott a kérdéses térség az A), B) és C) jelű források keletkezésének idején?

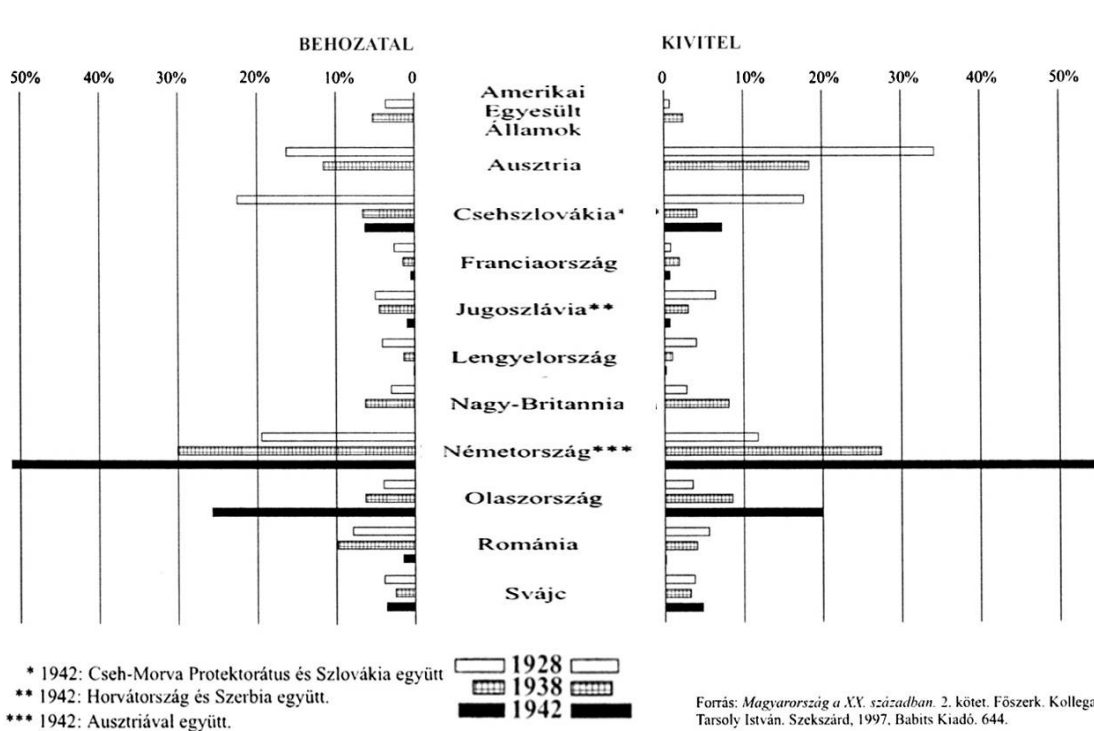
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

f) A térség felosztásában eredetileg Oroszország is érdekelt volt. Miért nem vett ebben végül részt?

4 pont	
--------	--

9. A feladat a két világháború közötti Magyarország gazdaságával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

Magyarország külkereskedelmi forgalmának megoszlása az egyes partnerek között (%)

Döntse el az állításokról, mely országokra igazak! A forrásban szereplő országok közül válasszon! Minden állításhoz egyetlen országot írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Magyarország gazdasági válságból való kilábalását részben az ezzel az országgal kötött kereskedelmi megállapodás segítette elő. Ezt követően Magyarország legjelentősebb kereskedelmi partnerévé vált.

b) Magyarország hagyományosan jelentős külkereskedelmi partnere volt, és az első világháborút követő évtizedben is megmaradt a magyar árucikkek fő felvevőpiacának.

c) A kisantant államai közül ezzel az állammal kereskedett a leginkább Magyarország, de a vele bonyolított forgalom a gazdasági világválság után sokat veszített jelentőségéből.

d) A második világháború időszakára Magyarország második legjelentősebb külkereskedelmi partnerévé vált.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) **Karikázza be a következő állítások közül annak a kettőnek a sorszámát, amelyeket alátámasztanak a forrás adatai!** (Elemenként 0,5 pont.)

1. A gazdasági válság következtében 1938-ra Magyarország külkereskedelmi forgalmának mérlege negatívvá vált.
2. Magyarország kiviteli cikkeinek többségét agrártermékek adták.
3. Magyarország a két világháború között túlnyomó részt európai országokkal kereskedett.
4. A gazdasági válság következtében visszaesett Magyarország külkereskedelmi forgalmának értéke.
5. 1942-ben Magyarország a két fő politikai szövetségesével bonyolította külkereskedelmi forgalmának több mint 70 százalékát.

f) **A gazdasági világválság következtében a búza nagykereskedelmi ára Magyarországon 70 százalékkal csökkent. Hogyan függött ez össze a külkereskedelmi forgalom alakulásával? Húzza alá a következő mondatban a dőlttel szedett szópárok egy-egy tagját úgy, hogy helyes választ kapjon a kérdésre!** (Elemenként 0,5 pont.)

A külkereskedelmi forgalom *csökkenése* / *növekedése* miatt a belső piacon *hiány* / *túlkínálat* alakult ki.

4 pont	
--------	--

10. A feladat a Kádár-korszak kultúrpolitikájával kapcsolatos Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

„Az Agit[ációs és] Prop[aganda] Bizottság megbízta Orbán László elvtársat [a bizottság elnökét], hogy 1964 tavaszán keresse fel Lukács György [filozófust] és ismerje meg elképzeléseit, mostan vallott nézeteit. Lukács György 80. születésnapjára új kiadásban jelenjen meg az "Ész trónfosztása" című munkája.” (Az MSZMP Agitációs és Propaganda Bizottságának ülésén készült jegyzőkönyv, 1964. január 29.)

„Mrozek [kortárs lengyel író] három egyfelvonásosát a Thália Színház játszotta. A művek bemutatását nem javasoltuk; álláspontunkat a közönség is igazolta, a pesszimista hatású produkciónak nem volt sikere.” (Az MSZMP Agitációs és Propaganda Bizottságának ülésén készült jegyzőkönyv, 1966. augusztus 3.)

„Bacsó Péter Tanú c. filmjének forgalmazására vonatkozóan előzetes álláspontunk az volna, hogy engedélyezzük a film bemutatását a Filmmúzeum Filmkörkép műsorában, tehát egyetlen moziban, azon belül is meghatározott (többnyire bérletes) játékrendben.” (Tóth Dezső művelődésminiszter-helyettes levele Rátkai Ferencnek az MSZMP Központi Bizottság illetékes osztályvezető-helyettesének, 1979)

„A Bizottság [...] tudomásul veszi, hogy a Tiszatáj irodalmi folyóirat 1986. 6. számában megjelent Nagy Gáspár vers [A Fiú naplójából] miatt pártvizsgálatot kezdeményeznek a szerkesztőség tagjai ellen.”

„Köpeczi Béla elvtárs [művelődési miniszter] tájékoztatta a Bizottságot, hogy a Tiszatáj szerkesztőségének felfüggesztése, a lap megjelentetésének szüneteltetése

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

kapcsán kibontakozó nyugati kampány részeként az Amerikai PEN Club [írókat, költőket tömörítő szervezet] levélben felvilágosítást kért a Magyar PEN Club elnökétől az ügy hátteréről és indítékairól.” (Az MSZMP Agitációs és Propaganda Bizottságának ülésein készült jegyzőkönyvek, 1986. június 24. és július 22.)

Döntse el a források alapján, hogy a 3T rendszerében melyik kategóriába tartoztak a táblázatban szereplő művek! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! (Elemenként 0,5 pont.)

Művek	Tiltott	Türt	Támogatott
a) Lukács György „Az ész trónfosztása” című művének 1965. évi, második kiadása			
b) Mrozek drámái 1966-ban			
c) Bacsó Péter „A tanú” című filmje 1979-től			
d) Nagy Gáspár „A Fiú naplójából” című verse 1986-ban			

e) „...és a csillagos estben ott susog immár harminc / évgyűrűjével a drága júdásfa” (Nagy Gáspár: „A Fiú naplójából” című versének kezdő sorai)

Mely történelmi eseményre utalt a szerző az idézett sorokban? (1 pont)

f) **Karikázza be annak a két állításnak a számát, amelyek igazak a Kádár-korszak kultúrpolitikájára!** (Elemenként 0,5 pont.)

1. A viszonylag tág „türt” kategória megjelenése változást jelentett a Rákosi-korszak kultúrpolitikájához képest.
2. Kizárólag olyan művek megjelentetését vagy bemutatását engedélyezték, amelyek a szocialista rendszert népszerűsítették.
3. A kormány mellett a pártnak is jelentős szerep jutott a kulturális élet ellenőrzésében.
4. A Kádár-korszak utolsó évtizedében már nem járt komolyabb következményekkel, ha valaki a rendszert támadó művet jelentetett meg.
5. A korszakban nem volt cenzúra, a kultúrpolitika irányítói csak javaslatokat fogalmaztak meg.

4 pont	
--------	--

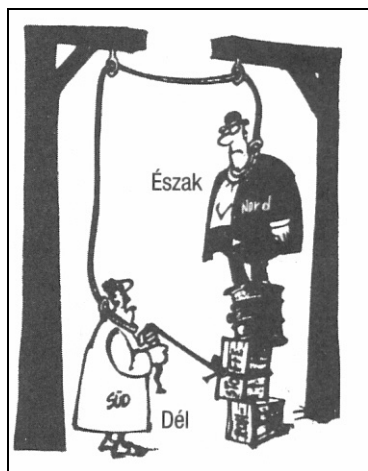
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11. A feladat a globalizációval kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)****A globális világ mely problémáira utalnak a karikatúrák? Nevezze meg őket egy-egy szóval / kifejezéssel!**

a) .....

b) .....

c) **Mit jelenít meg a karikatúra? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! Egyetlen sorszámot karikázzon be!**

1. Az Európa és Afrika közti gazdasági kapcsolatok egyoldalúságát.
2. Az Egyesült Államok jelentős befolyását Dél-Amerika országaiban.
3. A fejlett és a fejlődő országok egymásrautaltságát.
4. A fejlett országoknak a harmadik világgal való együttműködését.
5. A harmadik világháború veszélyét.

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a népszavazás intézményéhez kapcsolódik.

Döntse el az Alaptörvény idézett részletei alapján, hogy lehet-e ma Magyarországon népszavazást tartani a következő kérdéskörökről! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

„(3) Nem lehet országos népszavazást tartani

- a) az Alaptörvény módosítására irányuló kérdésről;
- b) a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, központi adónemről, illetékről, járulékról, vámról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvény tartalmáról;
- c) az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásáról szóló törvények tartalmáról;
- d) nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről;
- e) az Országgyűlés hatáskörébe tartozó személyi és szervezetalakítási kérdésről;
- f) az Országgyűlés feloszlásáról;
- g) képviselő-testület feloszlásáról;
- h) hadiállapot kinyilvánításáról, rendkívüli állapot és szükségállapot kihirdetéséről, valamint megelőző védelmi helyzet kihirdetéséről és meghosszabbításáról;
- i) katonai műveletekben való részvétellel kapcsolatos kérdésről;
- j) közkegyelem gyakorlásáról.”

(Magyarország Alaptörvénye)

Népszavazási kérdéskör	Lehet	Nem lehet
a) Magyarország csatlakozásáról egy nemzetközi szervezethez.		
b) Új miniszterelnök kinevezéséről.		
c) Állami hitelfelvételről.		
d) A házaspárok névhasználatáról.		

Döntse el a források és ismeretei segítségével, hogy eredményes lett volna-e a népszavazás a következő kitalált esetekben 2011 előtt, illetve után! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

„(6) Az ügydöntő országos népszavazás eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott”

(Alkotmány, érvényes 2011. december 31-ig)

„(4) Az országos népszavazás érvényes, ha az összes választópolgár több mint fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.”

(Alaptörvény, érvényes 2012. január 1-től)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Feltett fiktív népszavazási kérdés (A választópolgárok száma mindegyik esetben 8 millió.)	2011 előtt		2011 után	
	eredmé- nyes	eredmény- telen	eredmé- nyes	eredmény- telen
e) „Egyetért-e Ön azzal, hogy Magyarország világkiállítást rendezzen?” 'Igen' szavazatok száma: 3 845 435, 'nem' szavazatok száma: 3 765 422				
f) „Egyetért-e Ön azzal, hogy a választásra jogosultság korhatárát szállítsák le 16 évre?” 'Igen' szavazatok száma: 2 123 435, 'nem' szavazatok száma: 576 389				

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Ókori Kelet	3	
	2. Nyugati és keleti kereszténység	4	
	3. Etelközi magyarság életmódja	3	
	4. Nagyhatalmi konfliktusok	4	
	5. Rendi és vallási küzdelmek	4	
	6. Európa a bécsi kongresszus után	4	
	7. Magyarország a reformkorban	3	
	8. Közel-Kelet a XX. század elején	4	
	9. Magyarország gazdasága	4	
	10. A Kádár-korszak kultúrpolitikája	4	
	11. Globalizáció	3	
	12. Népszavazás	4	
	Összesen	44	
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

_____
javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

_____
javító tanár

_____
jegyző

Dátum: ..... Dátum: .....

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. október 14.

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2015. október 14. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Római társadalom	rövid
	14.	Francia rendi monarchia	hosszú
	15.	Olasz fasizmus	rövid
	16.	Gazdasági integráció	hosszú
Magyar történelem	17.	Magyarország külkereskedelme	rövid
	18.	Luxemburgi Zsigmond uralkodása	hosszú
	19.	II. József és a magyar rendek	rövid
	20.	Reformkori nacionalizmus	hosszú
	21.	Romákkal szembeni előítéletek	rövid
	22.	Magyarországi holokauszt	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

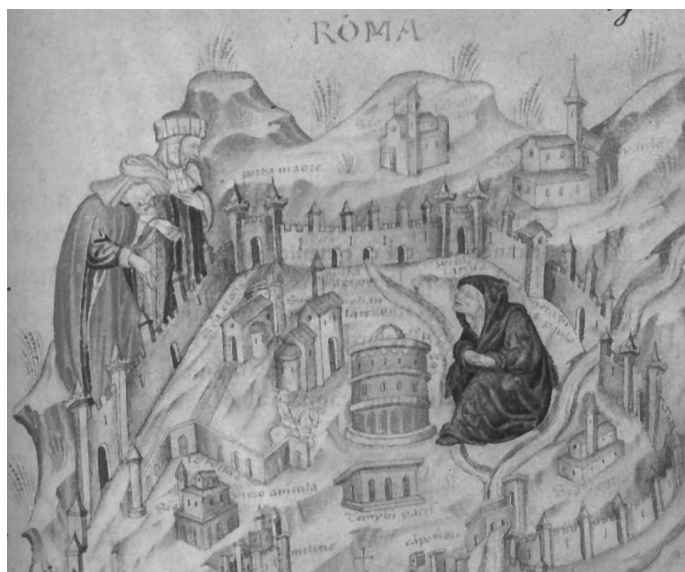
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

14. A feladat a középkori francia rendi monarchiához kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a francia rendi monarchia kialakulásának folyamatát és a kialakult rendszer működését!

„Ezek voltak a világ leghitványabb emberei: csupa takács, ványoló és más hitvány céhek és mesterségek tagjai. Nem voltak hadakozáshoz szokva. [...] Mégis nagyszerű és bátor győzelmeket arattak: egy flamand a vasnyársával könnyedén legyőzött két francia lovagot is.” (Az 1302-es courtrai-i csata leírása a Villani fivérek krónikájából)

„Fülöp, Isten kegyelméből a franciák királya, a [...] főpapokkal és a főnemesekkel, valamint magunk és e királyság más híveivel és igaz alattvalóival tárgyalni és dönteni óhajtunk számos súlyos ügyben, amelyek korántsem jelentéktelenül érintik személyünket, magunk és királyságunk, valamint az egyházak s egyháziak, a nemesek s a világi személyek, továbbá e királyság minden egyes lakosa állapotát és szabadságát. Ezért meghagyjuk önnek, hogy [...] vegyenek részt a Párizsban virágvasárnap előtti vasárnapon mivelünk megtartandó tárgyalásokon és döntéseken.” (IV. Fülöp levele, 1302)

„A megözvegyült Róma”
(A kép központi alakja a város urának Avignonba távozását siratja, XIV. század)

„Következett 15 nap vagy körülbelül annyi. Sokaknak ez fáradtságos volt, mivel a három rend hosszú ideig várt e dologban a válaszával. [...] Először is kijelentették neki, hogy a király az elmúlt időben rosszul kormányozta az országot: ezért pedig

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

16. A feladat az európai integrációval kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az európai gazdasági integráció legfontosabb lépéseit! Ismertesse az Európai Unión belüli gazdasági együttműködés fő összetevőit! Válaszában térjen ki a tagállamok eltérő fejlettségi szintjének kérdésére is! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Őfelsége a belgák királya, a Németországi Szövetségi Köztársaság elnöke, a Francia Köztársaság elnöke, az Olasz Köztársaság elnöke, Ő Királyi Fensége a luxemburgi nagyhercegnő, Őfelsége Hollandia királynője [...] megteremtik egy olyan erőteljes atomenergia-ipar fejlesztésének a feltételeit, amely révén bővül az energiatermelés, korszerűbbé válnak a műszaki eljárások, és amely számos más területen hozzájárul népeik jólétéhez, [...] azzal az óhajjal, hogy munkájukat megosszák más országokkal, és együttműködjenek azokkal a nemzetközi szervezetekkel, amelyek az atomenergia békés célú alkalmazásának fejlesztésével foglalkoznak [...]” (Szerződés, 1957)

Tagállamok	GDP (EU- átlag = 100)	Tagállamok	GDP (EU- átlag = 100)
Luxemburg	257	Málta	86
Hollandia	131	Csehország	82
Írország	130	Szlovénia	82
Ausztria	128	Portugália	79
Svédország	127	Szlovákia	75
Dánia	124	Észtország	73
Németország	122	Görögország	73
Belgium	119	Litvánia	73
Finnország	113	Lengyelország	67
Egyesült Királyság	109	Magyarország	66
Franciaország	107	Lettország	64
Olaszország	99	Horvátország	61
Spanyolország	94	Románia	55
Ciprus	89	Bulgária	45

Az EU tagállamainak egy főre jutó bruttó hazai terméke (GDP) 2013-ban

Az EU kiadásainak megoszlása (2011)	
strukturális alapok*	45 %
mezőgazdasági támogatások és vidékfejlesztés	44 %
az EU intézményeinek működési költségei	6 %
egyéb	5 %

* „Az Unió különösen a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentésére törekszik. [...] Az Unió e célok elérését a strukturális alapok [...] révén megvalósított fellépésével is támogatja.” (Részlet az Európai Unió működéséről szóló szerződésből)

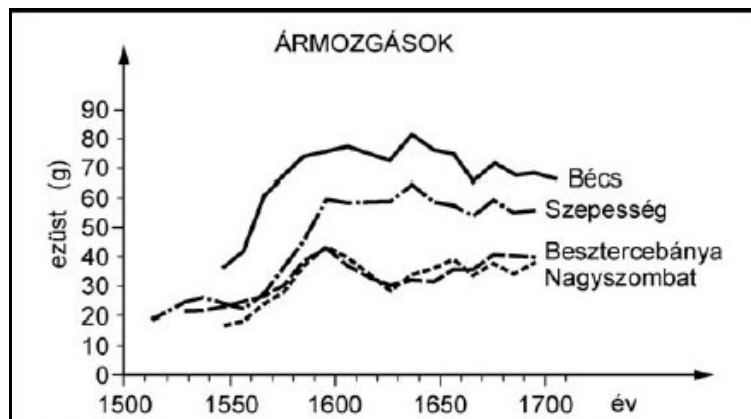

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat a XVI–XVII. századi Magyarország gazdaságával kapcsolatos. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével Magyarország XVI–XVII. századi külkereskedelmének korabeli jellemzőit! Válaszában világítson rá, miként hatottak az európai gazdasági változások az ország kereskedelmi lehetőségeire!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

100 kg búza ára Bécsben és Magyarországon

„Sok gazdag áros nép győle az városba,
Gazdag harminczadot szörzének városban,
Császárnak sok kincse győle tárházába,
Onnat fizettetött hó-pínzt Magyarországbán.”

(Tinódi Lantos Sebestyén költeménye Szegedről)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

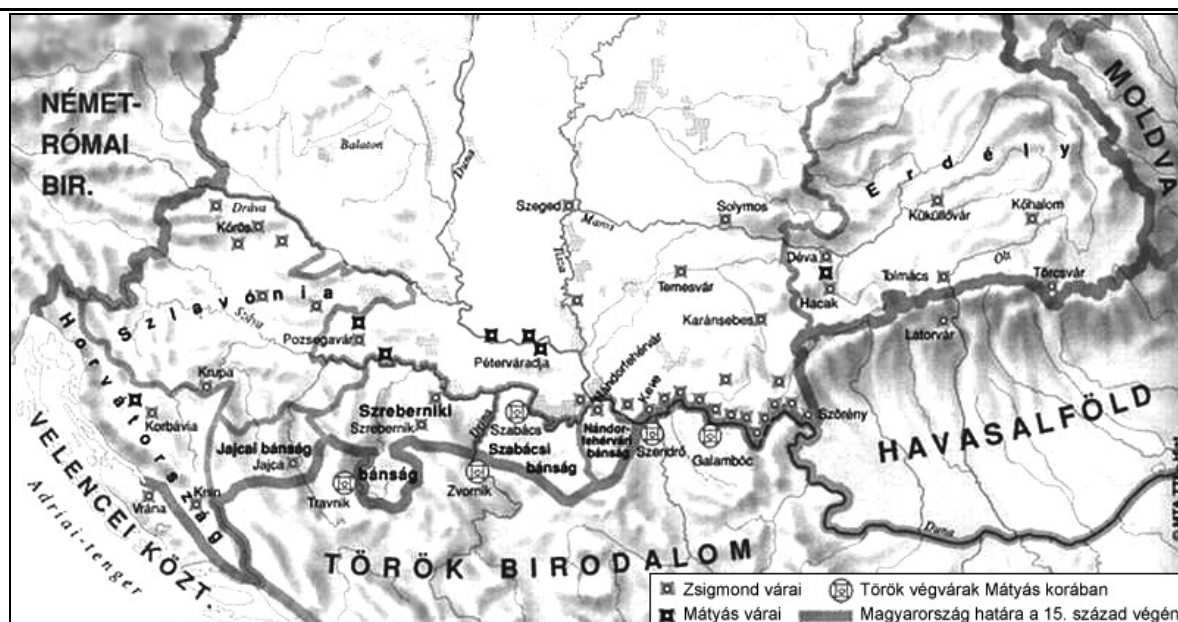
18. A feladat Luxemburgi Zsigmond uralkodásával kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Luxemburgi Zsigmondnak az európai politikában játszott szerepét! Válaszában térjen ki a török elleni védekezésre és a huszitizmusra is! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Zsigmond király tehát elindult seregének hatalmas sokaságával, átkelt a Dunán. [...] A török császár pedig, akit [...] Bajazidnak hívtak [...], hallván, hogy a király nagy hadikészültséggel betört az országba, hasonlóképpen népe egész haderejét fegyverbe szólította. [...] A két ellenfél közt javában tombolt még a rettentő ütközet, amikor a magyarok megpillantották a frankok [franciák] rendetlen futásban a király tábora felé száguldó felkantározott lovait. [...] Azt hitték, hogy az ellenség teljesen elpusztította őket. Egyszerre felbomlott a rend, és nagy tolongás közepette otthagyták a tábort, és benne az ostromgépeket; a mezőn mindenfelé szétszéledtek [...]. A magyarok közül sokan elestek, sokan fogságba jutottak.”

(Thuróczy János krónikája)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Végvárrendszer a XV. században

A konstanzi zsinatról készült ábrázolás egy XV. századi krónikában

„Március első napján Németország császára megérkezett és bevonult Párizsba (1416. július). [...] A Palotában szállt meg, ahol épp akkor a király is tartózkodott, s aki eléje jött a Szép Fülöp király épületének vonaláig. Ott aztán összeölelkeztek és nagy kedvességet mutattak egymás irányában. Kíséretében volt egy herceg, akit Magyarország nagy grófjának neveztek, [...] s más hercegek és bárók. S úgy tűnt, hogy a császár nagy kedvet érez ahhoz, hogy egyetértést, vagy közvetítési lehetőséget találjon Franciaország és Anglia között. Nagy pompával és tiszteletadással fogadták, s a király is számos alkalommal adott ünnepséget a császár és kísérete tiszteletére, a király emberei pedig még gyakrabban.”

(Korabeli francia krónika)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

19. A feladat II. József és a magyar rendek viszonyával kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével, miként alakult II. József és a magyar rendek viszonya! Válaszában tárja fel II. József rendeket érintő intézkedéseinek hatásait!

„A gróf [Széchenyi Ferenc] barátai és tisztelői nem győznek eléggé csodálkozni afölött, hogy ő miképpen vállalhatott el olyan méltóságot [az öt vármegyét magába foglaló pécsi kerület királyi biztosának méltóságát], melyet az ország törvénye nem ismer. [...] Ilyen esetekben sokan azzal nyugtatják meg magukat, hogy szerencse, ha a közhivatalokat olyan férfiak viselik, kikben az állam javának előmozdítására alkalmas ismeretek jóakarattal párosulnak. Szép szavak ezek, a melyeknek nincs értelmök [...] Akik belátják, hogy a közbecsülést jó tettekkel, nem címekkel és méltóságokkal kell kiküzdeni, és mégis, noha szükség nem kényszeríti rá, hivatalt vállalnak, lelkiismeretök furdalásai elől nem fognak menekülni.” (Forgách Miklós gróf levele Hajnóczy Józsefnek, 1785)

„Itten is nagy híre vagyon egész országunk kimérésének és a nemesség [adózásának]. Hallom, hogy a Magyar Kancelláriánál Donáti és Hadrovich urak az [adóügyi bizottsághoz], mely Ausztriában két esztendő előtt rendeltetett, tanulni járnak.” (Szily János szombathelyi püspök levele Festetics György grófnak, 1786)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

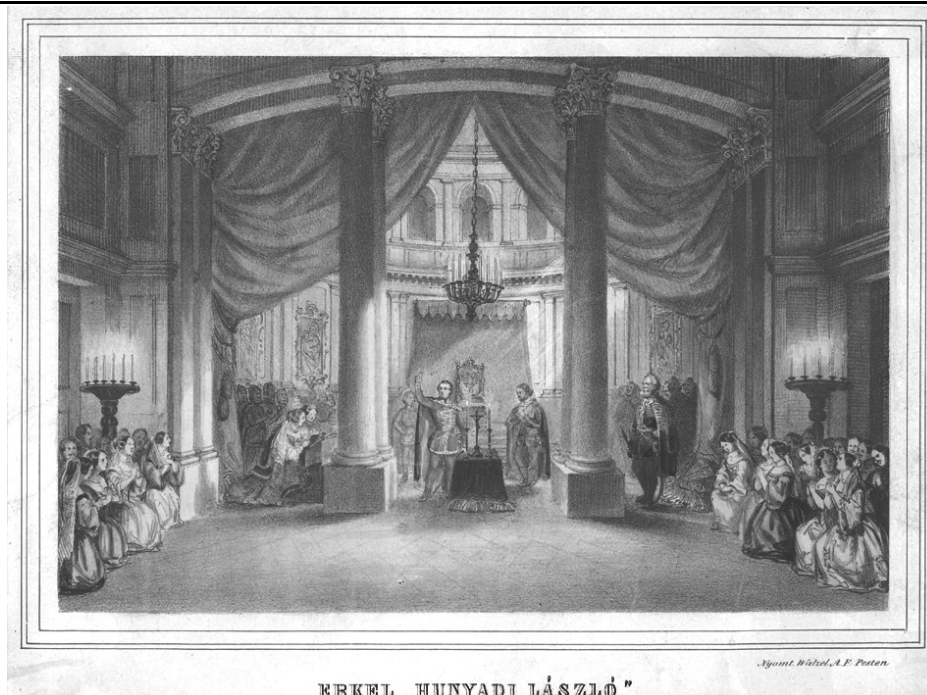
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat a reformkori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a korabeli nacionalizmus Magyarországon megjelenő formáit és a nacionalizmusok jellemző vonásait! Válaszában térjen ki az ezzel kapcsolatos társadalmi feszültségekre is!

„Kérdem én, mit veszít [...] igazaiból a magyar nemes, ha törvény által azt nyilatkoztatná, hogy a magyar parasztot személyében s vagyonában törvény útján kívül szintén senki sem háborgathatja, hogy ő is birtoki tulajdonnal bír, hogy ő is tagja a nemzetnek, s a Szent Koronának, – vajon mit veszít? [...] A szabadság oly kimeríthetetlen kincs, mely azáltal, hogy véle többen osztoznak; sem fogy, sem gyengül, sőt nő, sőt erősödik. Ki az, aki javallani merje, hogy a magyar nemes mondjon le alkotmányos jussairól, hogy leszálljon a néphez? s én leszek első, ki őt bármi hatalmas legyen is, a nemzeti felségsértés bűnével nyilván vádolom. Nem arról van szó, hogy mi nemesek leszálljunk a néphez, hanem arról, hogy őtet magunkhoz felemeljük.” (Kossuth Lajos írása, 1833)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ERKEL „HUNYADI LÁSZLÓ”

Korabeli metszet a Nemzeti Színház előadásáról

„Ha valaki magyarul tud, magyarul beszél, innen következik-e, miképp neki ezért már magyarrá is kellett volna átalakulnia. Mert ha így, ám akkor fordítsuk legutolsó fillérünket minden tétova nélkül "nyelvmesterekre", sőt legyünk rögtön magunk is mind azokká, hadd tudjon csevegni magyarul az egész világ, s meg lesz mentve s feldicsőítve fajtánk. Nyelvet, nemzeti sajtáságot, ily felette könnyűszerrel azonban, én legalább úgy hiszem, még csak biztosítani sem lehet, s annál kevesebbé szilárdabb s tágabb alapokra állítani; minthogy – és itt különös figyelemért esedezem – a szólas még korántsem érzés, a nyelvnek pergése korántsem dobogása még a szívnek, és ekképp a magyarul beszélő, sőt legékesebben szóló is, korántsem magyar még.”
(Széchenyi István beszéde, 1842)

„Legtiszteletteljesebben kérjük [...] Felsőgedet, kegyeskedjék iskoláinkat és templomainkat néhány túlfeszült hazafi hevességétől és erőszakoskodásától, akik mindent és minden lehetséges módon magyarosítani akarnak, megvédeni, és legkegyelmesebben elrendelni, hogy gyermekeink emberré és polgárrá nevelése, különösen pedig a vallásoktatás anyanyelven történjék.”
(A szlovák evangélikus lelkészek és tanárok beadványa az uralkodóhoz, 1842)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

21. A feladat a magyarországi romák jelenkori helyzetéhez kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyarországi romákkal kapcsolatos előítéleteket és sztereotípiákat [felszínesen általánosító vélemény], és tárja fel azok lehetséges következményeit!

A cigányság létszáma	
A cigányság aránya Magyarország lakosságán belül (szakértői becslés)	6%
A cigányság vélelmezett aránya Magyarország lakosságán belül (országos reprezentatív kérdőívre* adott válaszok átlaga)	24%

A bűnözéssel kapcsolatos sztereotípiák (országos reprezentatív kérdőív, ötfokú skálán mennyire ért egyet vele, 1 - nem ért egyet, 5 - teljes mértékben egyetért)	
Sok cigány nem tanulja meg családjában a tulajdon tiszteletét.	3,9
A cigányoknak vérükben van a bűnözés.	3,4
A nyomor kényszeríti a cigányokat a bűnözésre.	2,3

*Országos reprezentatív kérdőív: olyan kérdőív, amikor a megkérdezettek összetétele tükrözi a teljes lakosság összetételét (pl. nem, kor, végzettség, lakóhely), így az eredmény megfeleltethető annak, mintha a teljes lakosságot kérdezték volna meg. (Az adatok forrása: Cigányok és zsidók: diszkrimináció és intolerancia a mai magyar társadalomban. Társadalmi Konfliktusok Kutatóközpont, 2010)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

22. A feladat a magyarországi holokauszthoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyarországi holokauszt történetét 1944 márciusától! Válaszában térjen ki a népiirtás fázisaira, körülményeire és következményeire!

Zalaegerszegi zsidók

„Ezennel igazolom, hogy Fenyő Egon János, szül. 1925. Budapest, budapesti (Légrády Károly u. 33.) lakos részére Spanyolországban lakó rokonai a spanyol

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	Összesen	44	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Római társadalom	7	
	14. Francia rendi monarchia	16	
	15. Olasz fasizmus	7	
	16. Gazdasági integráció	16	
	17. Magyarország külkereskedelme	7	
	18. Luxemburgi Zsigmond uralkodása	16	
	19. II. József és a magyar rendek	7	
	20. Reformkori nacionalizmus	16	
	21. Romákkal szembeni előítéletek	7	
	22. Magyarországi holokauszt	16	
	Összesen	46	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	90	

javító tanár

Dátum: .....

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum: .....

Dátum: .....